نگرش دانشجویان مقطع کارشناسی در مورد امتحان جامع مامایی در دانشکده پرستاری مامایی مشهد

فریده فرخی *، ناهید گلمکانی، مهین تفضلی

چکیده

مقدمه: امتحان جامع مهم‌ترین آزمون دانشجویان مامایی بوده و می‌تواند توانایی‌های حرفه‌ای آنان را ارزیابی نماید از آنجایی که این امتحان از دغدغه‌های عمده دانشجویان در طی دوران تحصیلی‌شان می‌باشد، مطالعه‌ای به منظور تعیین نگرش دانشجویان مقطع کارشناسی در مورد امتحان جامع مامایی در دانشکده پرستاری مامایی مشهد در سال ۱۳۸۷ انجام شد.

روش‌ها: در این پژوهش توصیفی۳۳ نفر از دانشجویان کارشناسی مامایی که در شهریور ماه ۸۷ امتحان پایان دوره خود را گذرانده بودند، به روش نمونه‌گیری در یک مقطع زمانی مورد بررسی قرار گرفتند. جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه محقق‌ساخته صورت گرفت داده‌های به دست آمده با کمک نرم افزارآماری SPSS و آمار توصیفی، همبستگی پیرسون، آزمون t و ANOVA مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: نگرش دانشجویان در مورد امتحان جامع با میانگین و انحراف معیار ۱۰/۱۲±۸۰/۱۵ در سطح مطلوب برآورد گردید، که در این رابطه نقش میزان رعایت اصول اخلاقی و حرفه‌ای با میانگین ۱۸/۶۸±۸۴/۶۶ در بالاترین سطح و میزان برخورداری از زمان مناسب جهت اداره مراجع ۲۱/۶۹±۷۱/۰۲ در پایین‌ترین سطح بود. میانگین و انحراف معیار نمره نگرش دانشجویان به امتحان جامع در محیط زایشگاه ۱۰/۵۱±۸۲/۲۰، در درمانگاه زنان ۱۱/۷۸±۸۱/۳۸، درمانگاه مراقبت‌های قبل از تولد ۱۳/۹۱±۸۰/۸۲ و در بهداشت مادر و کودک ۱۶/۹۲±۷۵/۵۴ از کل نمره ۱۰۰ بود. همچنین بین آگاهی دانشجویان از مفاد و فرم‌های ارزشیابی مربوط به امتحان جامع با نگرش آنها نسبت به امتحان در اکثر موضوعات ارتباط معنادار آماری وجود داشت.

نتیجه‌گیری: نگرش دانشجویان مامایی نسبت به امتحان جامع در سطح مطلوب بود. لازم است علاوه بر تداوم و ارتقاء برنامه‌های موجود، در جهت بهبود شرایط امتحان و آماده‌سازی دانشجویان جهت امتحان جامع از طریق آشنایی آنها با فرآیند ارزشیابی، اقدامات لازم انجام گیرد.

واژه‌های کلیدی: امتحان جامع، نگرش، دانشجویان مامایی، کارشناسی

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / زمستان ۱۰(۴): ۴۱۰ تا ۴۱۶

مقدمه

مامایی به عنوان شاخه‌ای از پزشکی، به مراقبت مادر، قبل، حین و بعد از زایمان می‌پردازد و با تمام عوامل فیزیولوژیک، پاتولوژیک، روحی روانی و اجتماعی که بر کمیت و کیفیت نسل‌های آینده تأثیرگذاراست، مرتبط می‌باشد. لذا با توجه به حساسیت زیاد رشته مامایی

* **نویسنده مسؤول:** فریده فرخی (مربی)، گروه مامایی، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، خیابان دانشگاه، چهار راه دکترا، مشهد، ایران.
farokhiff1@mums.ac.ir
ناهید گلمکانی (مربی)، گروه مامایی، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، خیابان دانشگاه، چهار راه دکترا، مشهد، ایران.
(golmakanin@mums.ac.ir)؛ مهین تفضلی (مربی)، گروه مامایی، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، خیابان دانشگاه، چهار راه دکترا، مشهد، ایران. (tafazolim@mums.ac.ir).

این مقاله در تاریخ ۸۸/۴/۱۹ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ۸۹/۶/۱۱ اصلاح شده و در تاریخ ۸۹/۶/۲۶پذیرش گردیده است.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

ودرصد بالای نیاز به مهارت‌های تخصصی و تکنیک‌های بالینی و همچنین فوریت داشتن بسیاری از اقدامات در مامایی، اطمینان از دستیابی به اهداف آموزش بالینی در دوره کارشناسی و همچنین تأیید مهارت‌های بالینی فارغ‌التحصیلان این رشته ضرورت دارد(۱).

در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، بر اساس آئین‌نامه امتحان جامع، عملکرد بالینی دانشجویان مامایی در ۴ حیطه (زایمان طبیعی همراه با اپیزیاتومی، مراقبت‌های قبل از تولد، بیماری‌های زنان، و بهداشت مادر وکودک و تنظیم خانواده) مورد مشاهده توسط دو ارزیاب قرار می‌گیرد. و نتایج مشاهده توسط هر یک از ارزیاب‌ها در چک‌لیست‌های امتحان جامع به طور جداگانه ثبت می‌گردد و در انتها میانگین نظر هر دو ارزیاب به عنوان نتیجه اعلام می‌گردد. این امتحان پس از قبولی دانشجو در کلیه دروس نظری و عملی مامایی و تکمیل آمار زایمانی برگزار می‌شود و جهت دریافت دانشنامه کارشناسی باید دانشجو در آن شرکت نموده و حداقل نمره ۱۲ در هر یک از حیطه‌ها را کسب نماید.

ارزشیابی کار بالینی در پرستاری و مامایی غالبا با مشکلاتی رو به رو بوده است، به طوری که در مطالعه‌ای ۴۱ درصد دانشجویان پرستاری، مامایی ارزشیابی بالینی را در سطح بد ارزیابی نموده بودند(۲). همچنین دانشجویان از فرآیند ارزشیابی بالینی اظهار نارضایتی کردند و اکثر دانشجویان پرستاری - مامایی بر این باورند که ارزشیابی بالینی قادر به تشخیص میزان آگاهی‌های نظری و عملی آنها نیست(۳).

در مورد اهمیت ارزشیابی در آموزش پزشکی می‌توان گفت: ارزشیابی بینش و معیاری درباره برنامه مورد ارزشیابی است و از آنچه در برنامه می‌گذرد، خبر می‌دهد و دلایل توجیهی نیز برای ادامه کار برنامه مورد ارزشیابی را فراهم می‌کند(۴). همچنین ارزشیابی به عنوان عامل تعیین‌کننده و سودمند برای هرگونه برنامه توسعه اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و آموزشی مطرح شده و تاکید زیادی بر روند رو به رشد آن می‌شود(۵).

امتحان جامع نوعی ارزشیابی عملکرد دانشجوی مامایی محسوب می‌شود و نگرش به آن از نظر برنامه‌ریزی حائز اهمیت است.

از آن جا که دانشجویان از مهم‌ترین اجزای یک سیستم آموزشی می‌باشند، لذا آگاهی از نگرش آنها دارای اهمیت ویژه‌ای است و به عنوان عامل ضروری پایش کیفیت در دانشگاه‌ها در نظر گرفته می‌شود(۶).

با توجه به این که امتحان جامع یکی از دغدغه‌های عمده دانشجویان طی دوره تحصیلی‌شان می‌باشد، لذا بر آن شدیم تا مطالعه‌ای با هدف تعیین نگرش دانشجویان در مورد امتحان جامع پایان دوره کارشناسی مامایی، انجام گیرد تا با شناسایی نقطه نظرات آنان بتوان موجبات بهبود کیفیت برگزاری امتحان جامع بالینی دانشجویان مامایی را فراهم نمود.

روش‌ها

در این پژوهش توصیفی، جامعه پژوهش دانشجویان مامایی شرکت‌کننده در امتحان جامع مامایی بودند و نمونه پژوهش را ۴۷ نفر از دانشجویان روزانه و شبانه مقطع کارشناسی پیوسته و ناپیوسته مامایی که در شهریور ماه ۸۷ امتحان پایان دوره خود را گذرانده بودند، با روش نمونه‌گیری در یک مقطع زمانی تشکیل دادند.

ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته دو قسمتی بود که بخش اول آن شامل ۹ سؤال در مورد اطلاعات دموگرافیک دانشجو و بخش دوم ۹ سؤال در زمینه دیدگاه دانشجویان در مورد نحوه برگزاری امتحان جامع در چهار محیط بالینی درمانگاه زنان، زایشگاه، درمانگاه مراقبت‌های دوران بارداری و بهداشت مادر و کودک بود.

پاسخ سؤالات بخش دوم با مقیاس رتبه‌ای ۵ نقطه‌ای به صورت هیچ، کم، متوسط، نسبتا زیاد، زیاد تعریف شده و به هر عبارت نمره صفر تا ۴ تعلق می‌گرفت. برای همسان‌سازی نمرات و تجزیه و تحلیل نهایی، نمره به دست آمده در هر حیطه در مبنای ۱۰۰ محاسبه گردید. وضعیت امتحان جامع در هر محیط بالینی طبق مطالعات قبلی در مجموع در ۴ سطح مطلوب (۱۰۰-۷۵ درصد) نسبتا مطلوب (۷۴/۹۹-۵۰ درصد) متوسط (۴۹/۹۹-۲۵ درصد) و نامطلوب (۲۴۰/۹۹ درصد) تعیین گردید. روایی پرسشنامه به روش روایی محتوی با بهره‌گیری از نظرات

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

صاحب‌نظران و کلیه اعضای گروه مامایی دانشکده پرستاری مامایی مشهد و پایایی آن به روش آزمون مجدد با ضریب همبستگی r=٪۸۵ و بررسی همسانی درونی با ضریب پایایی (α=۰/۷۵) برای کل پرسشنامه و ضریب پایایی (α=۰/80) برای بخش امتحان جامع محاسبه و مورد تأیید قرار گرفت.

جهت گردآوری داده‌ها، در روز آخر امتحان به کلیه دانشجویان (۴۷نفر) اعلام شد تا در روز بعد در جلسه‌ای که در دانشکده به منظور تبادل‌نظر اساتید و دانشجویان در رابطه با امتحان جامع برگزار می‌گردد شرکت نمایند و در ابتدای جلسه پس از توضیح در رابطه با پژوهش و کسب رضایت از شرکت‌کنندگان، فرم‌های پرسشنامه توزیع و همان روز جمع‌آوری گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با توجه به اهداف پژوهش و با استفاده از نرم افزار SPSS-14 و با کمک آمار توصیفی به صورت میانگین و انحراف معیار، و آزمون t مستقل، ANOVA (برای مقایسه میانگین نگرش‌ها) و همبستگی پیرسون برای محاسبه میزان همبستگی نگرش دانشجویان در محیط‌های آموزشی مختلف انجام شد.

نتایج

در این مطالعه حدود ۱۴نفر از دانشجویان غیر بومی به دلیل برنامه‌ریزی از قبل، به شهرهای محل سکونت خود عزیمت کرده بودند و تعداد ۳۳ نفر از دانشجویان در جلسه شرکت نمودند (۷۰/۲ درصد پاسخ‌دهی) که۱۲ نفر دانشجویان کارشناسی پیوسته روزانه و ۲۱ نفر کارشناسی ناپیوسته شبانه بودند. میانگین سن دانشجویان ۳/۲۴±۲۴/۸ سال بود. تعداد ۹ نفر (۲۷/۳ درصد) از دانشجویان متاهل و ۲۴ نفر (۷۲/۷ درصد) مجرد بودند، تعداد ۱۲ نفر (۳۹/۴ درصد) از دانشجویان ساکن خوابگاه و تنها ۶ نفر (۱۸/۲ درصد) واحدهای پژوهش سابقه اشتغال به کار را داشتند که میانگین مدت اشتغال آنها ۲۶±۴۰/۲۸ ماه بود.

در این مطالعه میانگین و انحراف معیار معدل نمرات تحصیلی نمونه‌های پژوهش ۱/۰۲۶±۱۶/۳۵ بود. چهارده نفر (۶۶/۶ درصد) از دانشجویان مقطع ناپیوسته دوره کاردانی خود را در دانشگاه سراسری و بقیه در دانشگاه آزاد سپری کرده بودند که میانگین فاصله زمانی بین مقطع کاردانی تا کارشناسی ۲۶/۵±۷/ ۲۷ ماه بود.

تعداد ۲۹ نفر (۸۷/۹ درصد) از دانشجویان فرم‌های ارزشیابی امتحان جامع را قبل از امتحان مطالعه کرده و از مفاد آن و چگونگی ارزشیابی کاملا اطلاع داشتند.

نگرش کلی دانشجویان نسبت به امتحان جامع با میانگین ۱۰/۱۲±۸۰/۱۵ برآورد گردید که بالاترین میزان مربوط به محیط زایشگاه (۱۰/۵۱±۸۲/۲۰) و پس از آن درمانگاه زنان (۱۱/۷۸±۸۱/۳۸)، درمانگاه پره ناتال (۱۳/۹۱±۸۰/۸۲) و بهداشت مادر و کودک (۱۶/۹۲±۷۵/۵۴) بود (جدول ۱).

رعایت اصول اخلاقی و حرفه‌ای با میانگین و انحراف معیار ۱۸/۶۸±۸۴/۶۶ در بالاترین سطح و میزان برخورداری از زمان مناسب جهت اداره مراجع ۲۱/۶۹±۷۱/۰۲ در پایین‌ترین سطح بود (جدول ۱)

نتایج آزمون همبستگی نشان داد که نگرش دانشجویان نسبت به امتحان جامع در محیط بهداشت مادر و کودک با نگرش آنها در درمانگاه مراقبت‌های دوران بارداری (P=۰/۰۰۴ و r=۰/۵۸۷) و درمانگاه زنان (P=۰/۰۰۱ و r=۰/۶۶۳) رابطه مثبت معناداری داشت. همچنین بین نگرش دانشجویان در محیط درمانگاه زنان و درمانگاه مراقبت‌های دوران بارداری نیز رابطه مثبت معناداری وجود داشت. (P=۰/۰۰۱ و r=۰/۶۷۶) اما بین نگرش دانشجویان نسبت به امتحان جامع در محیط زایشگاه با سایر محیط‌ها ارتباط معناداری وجود نداشت.

نتایج آزمون t تست در مورد مقایسه میانگین نگرش دانشجویان در مورد امتحان جامع مامایی و وضعیت مطالعه فرم‌های ارزشیابی در اکثر حیطه‌ها ارتباط معنادار آماری را نشان داد (جدول ۲).

اما ارتباط معناداری بین سطح معدل، مقطع تحصیلی، تاهل، محل اقامت، زمان اشتغال و فاصله زمانی دوره کاردانی تا کارشناسی دانشجویان با نگرش آنها نسبت به امتحان جامع در محیط‌های مختلف بالینی مشاهده نشد.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

جدول۱: میانگین و انحراف معیار نمره نگرش دانشجویان در مورد امتحان جامع مامایی در محیط‌های مختلف بالینی

محیط بالینی / نتایج ارزیابی امتحان جامع	زایشگاه	بهداشت مادر و کودک	درمانگاه زنان	درمانگاه مراقبت‌های بارداری	کل
سنجش دانشجو بر اساس راهنمای بالینی	۱۸/۰۸±/۹۰ ۷۸	۲۷/۴۹±۷۱/۸۷	۲۰/۰۱±۷۶/۵۶	۲۳/۲۷±/۰۰ ۷۵	۲۳/۲۷±/۸۰ ۷۵
هماهنگی رفرنسهای اعلام شده با امتحان جامع	۲۲/۳۳±/۳۰ ۸۰	۲۴/۱۵±۷۶/۵۱	۱۷/۶۱±۸۴/۸۴	۲۰/۲۳±۷۴/۲۴ ۷۸	۱۷/۵۲±/۹۷ ۷۸
برخورداری از زمان مناسب جهت اداره مراجع	۲۲/۳۲±/۹۷ ۷۱	۲۰/۹۸±۶۸/۱۸	۲۱/۱۵±۷۰/۴۵	۲۱/۶۹±۷۳/۴۸ ۷۱	۱۷/۸۰±/۰۲ ۷۱
هماهنگی تکنیک‌های آموزش داده شده در کارآموزی با فینال	۲۲/۷۷±/۸۱ ۸۱	۲۳/۷۸±۷۵/۷۵	۲۳/۶۸±۷۷/۲۷	۲۳/۳۸±/۰۰ ۷۵	۲۰/۱۸±/۴۶ ۷۷
رعایت اصول اخلاقی و حرفه ای	۱۵/۴۶±۸۷/۸۷	۲۳/۴۸±۷۸/۷۸	۱۵/۴۸±/۱۲۱ ۸۷	۱۸/۶۸±۸۴/۸۴	۱۴/۹۹±/۶۶ ۸۴
برخورداری از شرایط روحی و محیط فیزیکی مناسب	۱۹/۱۲±/۲۷ ۷۷	۲۳/۷۶±۷۰/۴۵	۸۰/۲۰±۷۵/۷۵	۱۹/۵۲±/۳۰ ۸۰	۱۳/۸۹±/۹۴ ۷۵
رضایت‌مندی دانشجو از امتحان جامع	۱۸/۴۹±۸۰/۳۰	۲۴/۵۹±۶۷/۴۲	۱۹/۵۲±۷۱/۹۷	۲۱/۱۸±۷۵/۷۵	۱۴/۷۷±/۸۶ ۷۳
تأثیر امتحان فینال در ارتقاء علمی و عملی	۱۸/۵۲±۷۸/۱۲	۲۱/۷۰±۷۹/۱۶	۱۷/۵۴±۷۹/۱۶	۱۸/۰۵±۷۵/۰۰	۱۳/۹۱±/۸۶ ۷۷
کل	۱۰/۵۱±۸۲/۲۰	۱۶/۹۲±۷۵/۵۴	۱۱/۷۸±۸۱/۳۸	۱۳/۹۱±/۸۲ ۸۰	۱۰/۱۱±/۱۵ ۸۰

جدول۲: مقایسه میانگین و انحراف معیار نمره نگرش دانشجویان مامایی در مورد امتحان جامع مامایی در دانشگاه علوم پزشکی مشهد سال ۱۳۸۷ بر حسب وضعیت مطالعه فرمهای ارزشیابی

نگرش دانشجویان در مورد امتحان جامع	وضعیت مطالعه فرمهای ارزشیابی		t	P
	بلی	خیر		
	میانگین±انحراف معیار	میانگین±انحراف معیار		
سنجش دانشجو بر اساس راهنمای بالینی	۱۶/۶۷±۷۹/۰۸	۲۷/۱۳±۶۰/۹۳	۱/۸۶۸	۰/۰۷۲
هماهنگی رفرنسهای اعلام شده با امتحان جامع	۱۴/۸۹±۸۲/۱۴	۲۴/۱۳±۵۷/۸۱	۲/۸۳۴	۰/۰۰۸
برخورداری از زمان مناسب جهت اداره مراجع	۱۶/۹۰±۷۴/۱۰	۵/۹۸±۴۸/۴۳	۲/۹۷۵	۰/۰۰۶
هماهنگی تکنیک‌های آموزش داده شده در کارآموزی با امتحان جامع	۱۴/۲۱±۸۳/۰۳	۱۶/۴۳±۳۹/۰۶	۵/۶۹۱	۰/۰۰۰
رعایت اصول اخلاقی و حرفه‌ای	۱۲/۷۸±۸۷/۷۲	۱۸/۰۴±۶۵/۶۲	۳/۰۸۵	۰/۰۰۴
برخورداری از شرایط روحی و محیط فیزیکی مناسب	۱۱/۳۳±۷۸/۵۷	۲۰/۰۰±۵۷/۸۱	۳/۱۱۲	۰/۰۰۴

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

رضایت مندی دانشجو از امتحان جامع	۷۷/۷۷±۱۲/۲۹	۵۳/۱۲±۱۰/۸۲	۳/۷۸۶	۰/۰۰۱
تأثیر امتحان جامع در ارتقاء علمی و عملی	۷۸/۴۰±۱۴/۳۹	۶۸/۷۵	۰/۶۵۶	۰/۵۱۹

بحث

نتایج پژوهش نشان داد که نگرش دانشجویان در مورد امتحان جامع مامایی در محیطهای مختلف بالینی در سطح مطلوب می‌باشد.که با نتایج سایر مطالعات مشابه همخوانی ندارد از جمله در مطالعه حسینی دانشجویان وضعیت ارزشیابی بالینی خود را در سطح ضعیف عنوان کرده بودند(۷) و در مطالعه دل‌آرام در رابطه با وضعیت اموزش بالینی در شهرکرد نیز مشخص گردیدکه نحوه ارزشیابی فقط در ۱۸/۸ درصد در سطح خوب بوده است(۸) علاوه بر این در مطالعه‌ای که در سال ۱۳۸۲در دانشکده پرستاری مامایی مشهد انجام شده بود ۷۷ درصد واحدهای پژوهش از روش‌های ارزشیابی رضایت نداشتند(۹). این تفاوت می‌تواند به این علت باشد که در این دانشکده فرم‌های ارزشیابی امتحان جامع توسط اعضای هیات‌علمی مورد اصلاح و بازنگری قرار گرفته و بر اساس راهنمای بالینی که در ابتدای کارآموزی به دانشجویان ارائه می‌گردد، تنظیم شده است .علاوه براین جلسات متعددی به منظور هماهنگ‌سازی تکنیک‌ها جهت مربیان برگزار گردیده تا در آموزش دانشجو ناهماهنگی رخ ندهد. همچنین در کلیه دوره‌ها از دانشجویان پس از ارزشیابی نظرخواهی شده و به مربیان ارزیاب بازخورد داده می‌شود.

آمادگی و آگاهی دانشجو از نحوه برگزاری امتحان یکی از مهم‌ترین عواملی است که با عملکرد دانشجو در امتحان و در نهایت نگرش مثبت وی به نحوه ارزشیابی ارتباط دارد(۱۰) این مطالعه نشان داد که ۸۷/۹ درصد دانشجویان فرم‌های امتحان جامع را مطالعه و از مفاد آن کاملا اطلاع داشتند. در این راستا حسینی و همکاران درمطالعه‌ای نشان دادند که فقط ۲۳ درصد دانشجویان؛ فرم ارزشیابی را در اختیار داشتند و لذا رضایت از ارزشیابی ضعیف عنوان گردیده بود(۷).

از دیدگاه دانشجویان رعایت اصول اخلاقی و حرفه‌ای در امتحان جامع یکی از قوت‌های این امتحان بود، توانایی مربیان در ایجاد ارتباط یکی از مهم‌ترین معیارهای یک مدرس خوب می‌باشد و می‌تواند امر یادگیری را تسهیل و در نهایت احساس رضایت‌مندی را در دانشجو افزایش دهد(۱۱). گل آقایی و همکاران نیز درپژوهش خود با استناد به تحقیقی پیرامون بررسی عقاید دانشجویان و مربیان در دانشگاه‌های ایالات متحده امریکا، می‌گوید دانشجویان ویژگی‌های ارتباطی مربیان با دانشجو را مهم‌تر از توانایی حرفه‌ای می‌دانند(۱۲). در پژوهش حاضر اکثریت دانشجویان رعایت اصول اخلاقی و حرفه‌ای را در سطح مطلوبی گزارش کردند که با نتایج پژوهش‌های دیگر هماهنگی دارد، آن‌ها نیز اظهار نمودند مسؤولیت اصلی مدرس بالینی این است که ضمن فراهم‌سازی فرصت‌های مناسب برای کسب تجربه با ارائه باز خورد و ایجاد ارتباط گرم و دوستانه و نظارت حمایت‌کننده دانشجویان را قادر سازد که حداکثر استفاده مطلوب از زمان و توانایی‌های فرد ببرند(۱۳تا۱۵).

در این پژوهش نگرش دانشجویان در مورد میزان برخورداری از زمان مناسب جهت اداره مراجع در کمترین رتبه قرار داشت، لذا پیشنهاد می‌شود در زمینه تعیین استاندارد زمان برای ارائه خدمات مختلف و همچنین راه‌های افزایش سرعت عمل در خدمات بالینی دانشجویان، مطالعات تکمیلی در اینده انجام گیرد.

همبستگی مثبت و متوسط نمره نگرش دانشجویان در محیطهای مختلف بالینی نمایانگر همخوانی عقاید و باور دانشجویان نسبت به چگونگی برگزاری این امتحان در محیطهای مختلف است و نشان می‌دهد که فرآیندهای برگزاری و قضاوت عملکرد دانشجو در این بخش‌ها تا حدی مشابهت داشته است.

از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به یکسان نبودن شرایط محیط بالینی اشاره نمود. زیرا محیط و نوع بیماران و آشنایی قبلی دانشجو با آن موارد می‌تواند بر نتیجه امتحان و لذا نگرش دانشجو تأثیرگذار باشد. از دیگر محدودیت‌ها می‌توان به تأثیر وضعیت روحی روانی دانشجو بر نگرش وی اشاره نمود که با توجه به نوع پژوهش قابل بررسی و کنترل نبود.

با وجود انجام مطالعات متعدد در زمینه ارزشیابی بالینی در اکثر دانشگاه‌های کشور، تاکنون در رابطه با امتحان جامع مامایی مطالعه‌ای انجام نشده است. لذا پیشنهاد می‌شود در سایر دانشگاه‌ها نیز مطالعات مشابه انجام شود، در این مطالعه ارزشیابی دانشجویان به روش مشاهده عملکرد بالینی انجام شده است و

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

لازم است روش‌های دیگر ارزشیابی نیز مورد استفاده و دیدگاه دانشجویان در مورد آن مورد بررسی قرار گیرد تا بتوان مقایسه‌ای بین انواع ارزشیابی انجام داد. همچنین پیشنهاد می‌گردد با مطالعات وسیع‌تری اعتماد و اعتبار علمی ابزار بررسی و مطالعه در جامعه وسیع‌تر و نمونه گسترده‌تر تکرار شود.

نتیجه‌گیری

به طور کلی بر اساس نتایج این پژوهش ارزیابی دانشجویان از نحوه برگزاری امتحان جامع در حد مطلوب گزارش گردید. با این وجود جهت دستیابی به اهداف غایی برگزاری امتحان جامع ارتقاء، تداوم و تقویت هر چه بیشتر برنامه‌ریزی‌های آموزشی و آشنا نمودن دانشجویان با فرآیند ارزشیابی و معرفی فرم‌های مربوطه ضرورت دارد.

قدردانی

در انتها از ریاست محترم دانشکده که انگیزه انجام چنین پژوهشی را تقویت کردند و همکاران گروه مامایی که در تدوین و طراحی ابزار گرداوری داده‌ها و روائی محتوی آن مشارکت داشته‌اند و جناب آقای مهندس ابراهیم‌زاده که در تجزیه و تحلیل آماری از رهنمودهای ایشان بهره‌مند شدیم و در نهایت از کلیه دانشجویانی که با شرکت در پژوهش ما را در جهت دستیابی به اهداف این مطالعه یاری نمودند تشکر و قدردانی می‌نماییم.

منابع

1. Ehsanpour S. [Achieving Minimum Learning Requirements from the Viewpoints of Midwifery Students in Isfahan School of Nursing and Midwifery]. Iranian Journal of Medical Education 2006; 6(2):17-25. [Persian]
2. Hadizadeh F, Firoozi M, Shamaeyan Razavi N . [Nursing and Midwifery Students Perspective on Clinical education in Gonabad University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2005; 5(1): 71-78. [Persian]
3. Amini R, Vanaki Z, Emamzadeh Ghassemi H. [The Validity and Reliability of an Evaluation Tool for Nursing Management Practicum.] Iranian Journal of Medical Education 2005; 5(2): 26-34.
4. Hassanzahraie R, Ehsanpour S, Safdari F.[Standardsazy va niaz be tagheir amoozeshe mamaei].[Cited 2011 Jan 4]. Available from: http://ino.blogfa.com/post-316.aspx
5. Komeil GR, Rezai GA. [Methods of student assessment used by faculty members of basic medical sciences in Medical University of Zahedan]. Iranian Journal of Medical Education 2001; 4(1): 49-53. [Persian]
6. Hill Y, Lomas L, MacGregor J. Student' perceptions of quality in higher education. Quality Assurance Educ 2003; 11(1):15-20. [Cited 2011 Jan 4]. Available from: http://www.deepdyve.com/lp/emerald-publishing/students-perceptions-of-quality-in-higher-education-B0OTbyxG61
7. Hosseiny N, Karimi Z, Malek zadeh JM. [The Situation of Clinical Education Based on Nursing Students' Opinion in Yasuj Nursing and Midwifery School]. Iranian Journal of Medical Education 2005; 5(2): 171-175. [Persian]
8. Delaram M. [Clinical Education from the Viewpoints of Nursing and Midwifery Students in Shahrekord University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2006; 6(2): 129-135. [Persian]
9. Farokhi F, Khadivezade T. [Khatahaye shayea dar arzeshyabye amalkarde daneshjooyan dar dorehaye balini az didgahe daneshjooyane dorehaye roozane va shabaneye daneshkadeye parastari va mamaeye Mashhad]. Abstracts of 6th National Congress on Medical Education. 2003. Tehran: Shahid Beheshti University of Medical Sciences.[Persian]
10. Clark JW 2nd, Fox PA, Schneider HG. Feedback, test anxiety and performance in a college course. Psychol Rep 1998; 82(1):203-8.
11. Ghodsbin F, Shafakhah M. [Facilitating and Preventing Factors in Learning Clinical Skills from the Viewpoints of the Third Year Students of Fatemeh School of Nursing and Midwifery]. Iranian Journal of Medical Education 2008; 7(2): 343-352.[Persian]
12. Golaghaei F, Moshfegh K, Rafiei M. [Tahiye va taeine eatebar va payaeye abzare arzeshyabye

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

morabiane balinye parastary va mamaei]. TEB & TAZKIEH 2002; (45): 48-55. [Persian]
13. Saarikoski M. Mentor relationship as a tool of professional development of student nurses in clinical practice . Int J Psychiatr Nurs Res 2003; 9(1): 1014-24.
14. Nehring V. Nursing Clinical Teacher Effectiveness Inventory: a replication study of the characteristics of ‘best’ and ‘worst’ clinical teachers as perceived by nursing faculty and students. J Adv Nurs 1990; 15(8): 934-40.
15. Fasihiharandi T, Soltaniarabshahi SK, Tahami SA, Mohammadalizadeh S. [Viewpoint of medical students about the quality of clinical education] .The Journal of Qazvin Univ. 2004; 8(30): 4-9. [Persian]

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

Attitude of Undergraduate Midwifery Students about Final Comprehensive Exam in Mashhad Nursing and Midwifery School

Farideh Farokhi[1], Nahid Golmakani[2], Mahin Tafazoli[3]

Abstract:

Introduction: *Final comprehensive exam is the most important examination for midwifery students to evaluate their professional ability. Since this is the main concern of the students in their educational period, this study was designed to investigate the attitude of undergraduate midwifery students about this exam in Mashhad Nursing and Midwifery school in 2008.*

Methods: *In this descriptive study, 33 midwifery students who had passed their final exam in 2007 were selected by cross sectional sampling method. The data were collected by researcher made questionnaire, and were analyzed by descriptive statistics and Pearson correlation-test and ANOVA by SPSS software.*

Results: *Based on the results, students' attitude about final-exam was desirable (80.15%±12.10%). Obedience of ethical and professional principles was in the highest level (84.66%±18.68%) but adequate time for patients' management was in the lowest level (71.02%±10.51). Students scored final exam in maternity unit, in gynecology clinic, prenatal care clinic and maternal care so that mean and standard deviations were 15.80±51.10, 81.38±11.78, 80.82±13.91, 74.54±16.92 out of 100 respectively. There was a significant relationship between students' information about evaluation forms of final-exam and their attitude to that (p=0.001).*

Conclusion: *Midwifery students' attitude to final exam was in appropriate level. It is essential to promote exam condition and students preparation through making them more familiar with evaluation forms in addition to continuation of the present programs.*

Keywords: Attitude, midwifery students, bachelors' degree.

Addresses

[1] (✉) Instructor, Department of Midwifery, Nursing & Midwifery school, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran. E-mail: Farokhiff1@mums.ac.ir

[2] Instructor, Department of Midwifery, Nursing & Midwifery school, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran. E-mail: Golmakanin@mums.ac.ir

[3] Instructor, Department of Midwifery, Nursing & Midwifery school, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran. E-mail: Tafazolim@mums.ac.ir

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]